

8.8.2025

Valtiovarainministeriö

- (1.) Kaivosteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa kaivosmineraaliveron korotusta koskevaan lausuntopyyntöön (*Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024*) ja kaivosten sähköveroluokan muutosta koskevaan lausuntopyyntöön (*Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133*).
- (2.) Molemmat luonnokset hallituksen esitykseksi on valmisteltu ammattitaitoisesti. Ministeriö ansaitsee myös kiitokset valmiudesta vastata kysymyksiin ja sekä esitellä veroehdotusten kysymyksenasettelua. Verolinjauksille tyypillisesti poliittisten päätösten aika-
taulut ovat kuitenkin asettaneet tiukat raamit valmistelulle, mikä paikoitellen näkyy yksityiskohdissa.
- (3.) Hallituksen suunnitelman mukaan nyt lausuttavana olevien muutosten jälkeen vuodesta 2026 alkaen näiden toimialaverojen maksurasite nousee arviolta 110 miljoonaan euroon vuosittain – vastaten noin 4–5 % alan liikevaihdosta. Tämä tulee kaiken muun verotuksen lisäksi.

LAUSUNTOJEN YHDISTÄMINEN

- (4.) Olemme yhdistäneet lausunnot yhdeksi lausunnoksi, koska
 - a. molemmat lausuntopyynnöt koskevat vain kaivostoimialaa,
 - b. molemmat veromuutokset ovat kustannuspohjaisia,
 - c. molempia lausuntoja pyytää valtioneuvoston ministeriöistä valtiovarainministeriö,

Kaivosteollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
toimisto@kaivosteollisuus.fi
www.kaivosteollisuus.fi
Y-tunnus: 1743558-8

- d. lausuntopyyntöjen jättöajat ovat lähekkäin siten, että välissä on vain viikonloppu ja
- e. Kaivosteollisuus ry omasta näkökulmastaan katsoo kokonaisvaikutuksia.

YHTEENVETO

(5.) Kaivosteollisuus ry yhteenvetona esittää seuraavaa:

- a. Vastustamme esitettyjä veronkorotuksia.
- b. Esitys kaivosmineraaliveron korotuksesta tulee palauttaa uudelleenvalmisteluun.
- c. Sähköveroluokan muutosta koskeva esitys tulee peruttaa.
- d. Molempien esitysluonnosten vaikutusarvioinnit ovat puutteellisia. Valtiovarainministeriön tulee laatia huolellinen vaikutusarviointi kaivosmineraaliverosta siten kuin joulukuussa 2024 työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa Kansallisessa mineraalistrategiassa on todettu.
- e. Valtiovarainministeriön tulee pyytää valtioneuvoston oikeuskanslerilta lausunto siitä, voidaan verolakien valmistelussa esittää ratkaisua, joka kansantalouden verotulojen osalta päättyy pidemmällä aikavälillä negatiiviseen ratkaisuun.

(6.) Yhteenvedo vaikutuksista:

- a. Veronkorotusten yhteenlaskettu taso on korkea ja kokonaisuus ehdotetaan toteutettavaksi hyvin nopeasti. Tämä voi aiheuttaa merkittäviä vaikeuksia tuotannossa oleville kaivoksille sekä suunnitelluille investoinneille lähitulevaisuudessa.
- b. Molemmat ehdotetut veronkorotukset lyhentävät kaivosten toiminta-aikaa, mikä vaikuttaa myös kansantalouden verokertymään pidemmällä aikavälillä.
- c. Muutokset vaikuttavat investointihalukkuuteen ja Suomen maineeseen investointikohteenä.
- d. Pidemmällä aikavälillä veronkorotukset vaikuttavat mineraalitalouden arvoketjuihin sekä myös malminetsintään.

(7.) Kaivosteollisuus ry kannattaa esitykseen sisältyviä muutoksia, jotka yksinkertaistavat menettelyä. Järjestelmän yksinkertaistaminen siten, että veroa maksetaan metallimalmikaivoksilla vain niistä tuotteista, joita myydään eteenpäin, on järkevä korjaus.

Kaivosteollisuus ry:n yhdistetty lausunto

- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024) ja
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet

<https://sign.visma.net/fi/document-check/aa7b2480-e1d5-4738-ad1c-c4020cf73881>

- (8.) Samoin kannatamme teollisuusmineraalikaivosten osalta niitä kaivosmineraaliveron muutoksia, joissa vero poistetaan epäpuhtaustyyppisiltä metalleilta. Myös veron mak-suvelvollisuuden kytkeminen nostohetkeen on järkevä korjausliike.
- (9.) Kaivostoiminnassa kuten kaikessa teollisuudessa Suomessa on tehty voimasta kehitys-työtä sen eteen, että energian käytössä päästäisiin pois fossiilipolttoaineista. Esimer-kiksi Outokumpu-konsernin Kemin kaivoksesta, joka on EU:n ainoa kromikaivos, teh-dään maailman ensimmäinen hiilineutraali kaivos vuoden 2025 aikana. Edellä mainittu huomioiden hallituksen ajatus kaivosten sähköveroluokan muutoksesta on vielä ras-kaampi isku kuin vuoden 2014 harjoitus.
- (10.) Korostamme sähköveroluokan muutokseen liittyen vaatimusta saada selkeä rajanveto kaivoslouhinnan ja teollisen rikastusprosessin välille.
- (11.) Sähköveroluokan muutoksen osalta toistamme vuonna 2014 ministeriölle ja eduskun-nalle esittämämme, samoin alkuvuodesta 2025 lausuntokierroksella esittämämme. Tarkemmat kommentit sähköveroluokan muutoksen ovat alempana omassa luvussaan.
- (12.) Esityksessä ei aseta millekään mineraalille tai metallimalmille vähimmäispitoisuusra-joja, joiden alapuolella veroa ei kannettaisi. Vaihtoehtoisissa verotusmalleissa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi progressiivista verotusta, jossa leikattaisiin verorasitetta mata-lan hintasyklin aikana, jolloin vähäpitoisen malmin louhinta pysyy kannattavana ja kai-voksen elinkaari säilyy. Vaihtoehtoisesti voitaisiin tarjota veronalennusta-/hyvitystä vä-häpitoisen malmin hyödyntämisen tueksi. Tämä kannustaisi kaivoksia ottamaan talteen myös esiintymät, joiden pitoisuudet ovat muutoin taloudellisesti kannattamattomia tal-teen ottaa.

SUHDE HALLITUSOHJELMAAN

- (13.) Molemmat esitykset ovat osittain vastoin pääministeri Orpon hallitusohjelmaa.
- (14.) Kappale 6 hallitusohjelmassa toteaa: ”Hallitus edistää kotimaisen mineraali- ja ak-kuklusterin kasvua puhtaan siirtymän ja Euroopan strategisen autonomian vahvista-miseksi” sekä edelleen
- (15.) ”Hallitus edistää kotimaisen mineraali- ja akkuklusterin kasvua puhtaan siirtymän ja Eu-roopan strategisen autonomian vahvistamiseksi.”

Kaivosteollisuus ry:n yhdistetty lausunto

- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024) ja
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet

<https://sign.visma.net/fi/document-check/aa7b2480-e1d5-4738-ad1c-c4020cf73881>

- (16.) Erityisesti sähköveroluokan muutoksen osalta hallitusohjelman kappaleessa 7 todetaan seuraavaa: "...Hallitus sitoutuu vastaamaan päästövähennystavoitteisiin ja eteneään hiilineutraalisuustavoitteeseen ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuteen siten, että se ei omilla päätöksillään tai politiikkatoimillaan nosta kansalaisten arjen kustannuksia tai heikennä elinkeinoelämän kilpailukykyä. Hallitus edistää vaikuttavaa energiapolitiikkaa pitkäjänteisesti ja ennakoitavasti."
- (17.) Ja edelleen: "Uusiutuvan energian osuutta energiantuotannossa kasvatetaan ja edistetään toimia, joiden avulla fossiilisista polttoaineista luovutaan sähkön ja lämmön tuotannossa viimeistään 2030-luvulla."
- (18.) Hallitusohjelmassa myös todetaan, että "Kestävän energiasektorin ja *kohtuuhintaisen* sähkön avulla luodaan sekä kilpailuetua että edellytyksiä kestäväälle teollisuudelle Suomessa."

MINERAALISTRATEGIAN MERKITYS

- (19.) Verotuksen kannustavuuteen liittyen mineraalistrategiassa todetaan tarve arvioida kaivosmineraaliveroa valitun veromallin kannalta sekä veron vaikutuksia toimialaan laajasti, mukaan lukien kilpailunäkökulma ja toimialan yhteiskunnallinen hyväksyttävyys.
- (20.) Kansallinen mineraalistrategia painottaa, että geopoliittinen epävakaus, energiakriisi ja puhdas siirtymä aiheuttavat tarvetta etsiä keinoja raaka-aineiden saatavuuden vahvistamiseksi. Ilmastomuutoksen hillintä edellyttää panostusta puhtaan siirtymän teknologioihin. Samalla yhteiskunta digitalisoituu nopeaa vauhtia.
- (21.) Puhdas energiasiirtymä sekä kestävä talous ja kasvu nojaavat vähähiilisiin ratkaisuihin. Puhtaan siirtymän ja digitaalisen siirtymän seurauksena mineraalisten luonnonvarojen tarpeen on arvioitu kasvavan merkittävästi tulevaisuudessa.
- (22.) Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä sitä edeltäneen koronapandemian vaikutukset globaaleihin toimitusketjuihin ovat korostaneet raaka-aineiden toimitusketjujen haavoittuvuutta ja raaka-aineiden toimitusvarmuuden merkitystä puhtaan siirtymän, digitaalisen siirtymän sekä laajemmin teollisen toiminnan turvaamisessa.
- (23.) Mineraalisia luonnonvaroja käytetään myös monissa yhteiskunnan turvallisuuden kannalta välttämättömissä puolustusteknologioissa, ja niiden saatavuusriskit asettavat

haasteita kansalliselle turvallisuudelle. Raaka-aineiden tuotanto Euroopassa ja Suomessa on siten keskeistä myös kansallisen turvallisuuden ja puolustusteollisuuden näkökulmasta.

- (24.) Mineraalien saatavuus on lisäksi huoltovarmuuskysymys, esimerkiksi ruuantuotannossa käytettävien lannoitteiden osalta sekä myös maanparannuskalkin tuotanto ja kalkkikiveen perustuva vedenpuhdistus.

EU:n RAAKA-AINEPOLITIIKKA

- (25.) Suomi on koko EU:n johtava kaivosteollisuuden alue ja pohjoisella kaivostoiminnalla on merkittävä rooli mineraalien omavaraisuuden kasvattamisessa ja Kiina-riippuvuuden vähentämisessä. Arvioimme, että kaivosmineraaliveron korottamisella jo tehtyjen muiden veronkorotusten kanssa olisi merkittäviä vaikutuksia Suomessa nyt toimiviin kaivoksiin sekä suunniteltuihin kaivosinvestointeihin.
- (26.) Vuonna 2024 voimaantullut EU:n kriittisten raaka-aineiden asetus tavoittelee, että kunkin strategiseksi määritellyn 17 raaka-aineen kaivostuotanto kattaa vähintään 10 % EU:n kulutuksesta vuoteen 2030 mennessä. Suomessa toimivat kaivokset tuottavat jo nyt useita näistä kriittisistä mineraaleista.
- (27.) Esimerkiksi EU:n primäärisen nikkelin kaivostuotanto vastaa tällä hetkellä 18 % sen primäärisen nikkelin kulutuksesta (44 kt Ni verrattuna 237 kt vuonna 2024 INSG:n mukaan). Tässä yhteydessä on syytä huomioida, että EU:n koko louhittu nikkeli tuotanto vuonna 2024 tuli Suomesta. Komission tavoite nikkelin osalta saavutetaan Kevitsan ja Terrafamen kaivosten ansiosta.
- (28.) Veronkorotukset voivat johtaa siihen, että kaivostuotteita tuodaan entistä enemmän maista, joissa ympäristö- ja työvoimastandardit ovat heikkommat.
- (29.) EU:n komissio myönsi 25.3.2025 tekemällään päätöksellä strategisen hankkeen aseman kolmelle kaivoshankkeelle Suomessa. Komission valitsemien uusien strategisten hankkeiden on katsottu olevan merkittävä virstanpylväs EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen (CRMA) täytäntöönpanossa ja ne ovat osaltaan varmistamassa, että Euroopan kriittisten raaka-aineiden louhinta, jalostus ja kierrätys vastaavat vuoteen 2030 mennessä asetuksen mukaisia vertailuarvoja ja edistyvät samalla merkittävästi muun muassa nikkelin osalta.

- (30.) Valtioneuvoston 25.3.2025 tiedotteen mukaan ”komission päätös vauhdittaa mineraalialan kehitystä Suomessa. Mineraalisektorin tuotteiden merkitys sähköistymiselle, energijärjestelmän muutoksille ja puolustusteollisuudelle on aivan keskeinen. Tavoitteenamme on vahvistaa mineraalialan suomalaisia arvoketjuja ja mahdollisimman korkean kotimaisen arvonlisän kehitystä, mihin komission myöntämät strategisen hankkeen statukset vaikuttavat myönteisesti”.
- (31.) Valtioneuvosto päätti istunnossaan 23.1.2025 strategisten hankkeiden hakemusten osalta olla käyttämättä Suomen kansallista vastustamisoikeutta asetuksen (EU 2024/1252) 7 artiklan mukaisessa menettelyssä. Päätöksellä ei informoitu komissiota kaivosmineraaliverotuksen kehityksestä.

SUOMEN KAIVOSTEN ERITYISPIIRTEISTÄ

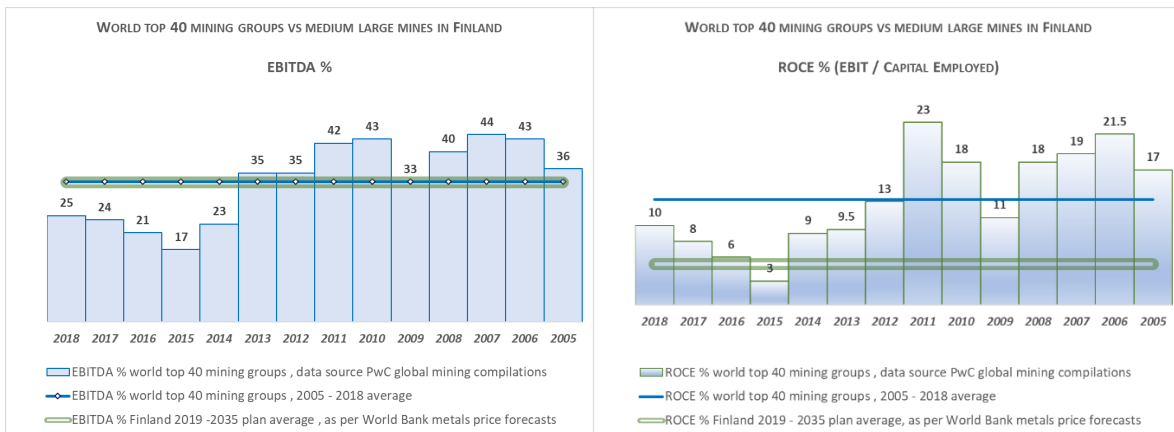
- (32.) Kaivosala Suomessa:
- Suomessa louhintaa harjoittaa 22 yhtiötä 44 eri kaivoksella.
 - Mineraalitaloudessa toimii laaja arvoketju, johon kuuluvat kaivosten lisäksi toimialan pk-yritykset, urakoitsijat, teknologiavalmistajat ja malminetsintäyritykset. Viennin osalta on mainittava metallien jalostuksen suuret toimijat sekä Suomen maailman mittakaavassa merkittävät kaivosteknologian valmistajat.
 - Kaivosalan verojalanjälki on merkittävä. Esimerkiksi yksittäisen kaivoksen veronjalanjälki saattoi nousta yli 70 miljoonan euron vuonna 2024.
 - Ensimmäisenä vuonna kaivosvero tuotti 31,2 M€ eli selvästi yli arvioidun 25 M€ tason.
- (33.) Maailman mittakaavassa Suomen mineraaliesiintymät ovat yleensä pieniä tai keskisuuria kooltaan. Samoin Suomen kaivokset ovat esiintymän pitoisuuksilla mitaten yleensä korkeintaan keskikastia eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Näiden esiintymien kaivostoiminta ja erityisesti rikastaminen sekä muu prosessointi vaativat panostuksia ja teknologiaa, jotta kaivosten tuotteet olisivat kaupallisesti kelvollisia.
- (34.) Edellä mainitusta seuraa, että metallimalmien ja teollisuusmineraalien kaivostuotantoon sekä tuotannon ylläpitoon täytyy sijoittaa paljon pääomaa vaativaa teknologiaa. Usein sekä alkuinvestoinnit että elinkaaripanostukset ovat huomattavan raskaat maailman huippukaivoksiin verrattuna.
- (35.) Seuraavassa hieman Suomea koskevaa vertailutietoa käyttökäteen (EBITDA) ja sijoitetun pääoman tuoton (ROCE) valossa.

- (36.) Käyttökate eli EBITDA tarkoittaa tulosta ennen rahoituseriä, veroja, poistoja ja arvonalennuksia. Luku kertoo operatiivisesta kassavirrasta sekä antaa suuntaa antavaa kuvaa kaivostoiminnan tuottavuuden vaihtelusta.
- (37.) Arvioimme (vuodelta 2019) mukaan toiminnassa olevan laitostkannan elinkaarisuunnitelun perusteella ajalle 2019-2035 laskettu Suomen keski-suuren kaivostoiminnan EBITDA-prosentti on sama kuin välin 2005-2018 globaalin top 40 kaivosyhtiön toteutunut keskiarvo.
- (38.) Kun tuloslaskelmia ja taseita tutkitaan hieman tarkemmin, voidaan huomata, että Suomessa kaivostoiminta vaatii paljon pääomaa ja se näkyy kilpailukyvyssä. Tämä heijastuu ROCE-lukuun eli sijoitetun pääoman tuottoon prosentteina, joka on 5 % Suomessa, kun taas vertailuryhmän keskiarvo on 13 %.
- (39.) ROCE eli sijoitetun pääoman tuotto prosentteina on tärkeä mittari kaivosyhtiöille ja niiden sijoittajille. Mikäli hankkeen ROCE on alle 10 %, ajallisesti hyödykemarkkinan kokonaisen hintasyklin kattavassa tarkastelussa, on investoinnin rahoitettavuus kyseenalainen, edellyttäen erityisen suotuisaa näkemystä hankkeen elinkaareen kohdentuvista riskeistä.
- (40.) Sijoittajan ja rahoituslaitosten näkökulmasta suomalaisia heikosti tuottavia esiintymiä voidaan puolustaa vain, jos samalla kaivoksiin kohdistuvia operatiivisia ja muita riskejä voidaan pitää pieninä. Tällöin kyse on lainsäädännön ennustettavuudesta, osaavan työvoimaan saannista ja kaivostoiminnan vaatiman energian ja infran toimitusvarmuudesta.
- (41.) Kun operatiivinen kassavirta kuluu pääomainvestointien takaisinmaksuihin ja rahoituskustannuksiin, ei jäljelle jää paljoa, tai juuri lainkaan, liikkumavaraa ylimääräisiin kuluihin, esimerkiksi rojalteihin tai kaivosveroon. Liitekuvat

Lähteet ja liitekuvat

Operative data (operating and capital costs, production volumes) in this document have been generated by Escanor Oy out of confidential life of mine planning documentation facilitated by certain mining companies with active operations in Finland. For the value of sales calculations, latest World Bank commodities forecast pricing has been adopted for future production, consisting of the 2019 - 2035 period. (<http://pubdocs.worldbank.org/en/823461540394173663/CMO-October-2018-Forecasts.pdf>)

Global mining comparison data are based on top 40 mining companies (per market capitalization) as annually compiled and reported by PwC. (<https://www.pwc.com/mining>)

VAIKUTUKSET

Vaikutukset Suomen kaivostoimintaan

- (42.) Kaivosmineraaliveron korottaminen vaikuttaa negatiivisesti nyt toimivien kaivosten elinkaariennusteisiin, sillä veron korotuksen myötä louhiminen muuttuu kannattamattomaksi, kun esiintymän pitoisuudet ovat pienempiä. Jos vähäpitoista malmia ei kannata rikastaa, se jää sivukiveksi.
- (43.) Kaivostoiminta on kansainvälistä ja tuotteiden hinta määräytyy globaaleilla markkinoilla. Yhtiöillä ei ole mahdollisuutta siirtää kasvavia kustannuksia tuotteiden hintaan ja nyt kotimaisen tuotannon kilpailukyky on vaarassa heikentyä. Hallituksen esityksen teksteissäkin tunnustetaan, että vaarana on kannattavan kaivostoiminnan muodostuminen tappiolliseksi kaivosmineraaliveron korottamisen myötä.
- (44.) Kaivosmineraaliveron korottaminen vaikuttaa suunniteltujen investointien toteuttamiseen, kun kannattavuuslaskelmat joudutaan tekemään uusiksi. Tämä voi johtaa uusien hankkeiden lykkääntymiseen tai peruuntumiseen. Samalla Suomi lähettää kansainvälisille sijoittajille epävarman ja ennakoimattoman kuvan lainsäädännöstään. Kaivosmineraaliveron korotus heikentää Suomen luotettavuutta investointiympäristönä.
- (45.) Kiinnitimme huomiota siihen, että hallituksen esityksen teksteissä todetaan, että kaivostuotteita raaka-aineena käyttävän teollisuuden tuotantoon negatiivisten vaikutusten syntyminen on epävarmaa, koska kotimaista kaivosmineraalituotantoa voidaan korvata tuonnilla. Muistutamme, että kotimaisen tuotannon korvaaminen tuonnilla olisi täysin

Kaivosteollisuus ry:n yhdistetty lausunto

- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024) ja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet

<https://sign.visma.net/fi/document-check/aa7b2480-e1d5-4738-ad1c-c4020cf73881>

ristiriidassa omavaraisuustavoitteiden kanssa. Mainittu esitysluonnoksen lausuma antaa aiheen arvioida kansallisen mineraalistrategian merkitystä ja ylipäänsä valtioneuvoston ministeriön käsityksen tasoa Suomessa toimivan teollisuuden merkityksestä.

Vaikutukset mineraalitalouden arvoketjuihin Suomessa

- (46.) Kaivostoiminnan lisäksi mineraalitalouteen Suomessa kuuluu maailmanluokan kaivosteknologian osaaminen sekä EU:n alueella erittäin merkittävä metallien jatkojalostus.
- (47.) Suomen kaivostuotantoa uhkaavat veronkorotukset vaikuttavat metallienjalostukseen pidemmällä aikavälillä, jos uhkana on kotimaisen tuotannon osuuden vähentyminen tai poistuminen.
- (48.) Suomen kaivosteollisuus tuottaa raaka-aineita metallin jalostukseen ja teollisuusmineraalien laaja-alaisiin käyttökohteisiin. Se luo kilpailuedellytykset jatkojalostusteollisuudelle ja kotimaisten kaivosteollisuusyritysten kansainväliselle kasvulle. Vaikka Suomi on riippuvainen raaka-aineiden tuonnista, kaivokset parantavat myös Suomen omavaraisuutta.
- (49.) Erityisesti sähköveroluokan muutos vaikuttaa myös haitallisesti fossiilittoman kaivosteknologian kehittämiseen Suomessa ja sitä kautta pakottaa etsimään testiympäristöjä Suomen ulkopuolella.
- (50.) Rakentumassa olevan akkuarvoketjun kokonaistaloudellinen pohja heikkenee, jos kotimaasta tulevan raaka-aineen tarjonta vähenee.

Vaikutukset malminetsintään

- (51.) Malminetsintä on pitkäjänteistä toimintaa, mikä edellyttää mittavia investointeja ilman varmuutta hyödyntämiskelpoisen esiintymän löytymisestä.
- (52.) Malminetsintäinvestointien väheneminen johtaa kaivostoiminnan mahdollistavien mineraalivarantojen pienenemiseen ja siten koko arvoketjuun negatiivisesti.
- (53.) Kaivosyhtiöiden mahdollisuudet investoida malminetsintätutkimuksiin heikkenevät tuotantoon kohdistuvan lisääntyvän kustannus- ja verorasituksen vuoksi.

Kaivosteollisuus ry:n yhdistetty lausunto

- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024) ja
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133

- (54.) Sijoittajien rahoituksella toimivien malminetsintäyhtiöiden rahoitusmahdollisuudet heikkenevät toimintaympäristön negatiivisen kehityksen myötä. Rahoituksesta kilpailaan eri maissa toimivien yhtiöiden kanssa. Monissa muissa maissa on viime vuosina otettu käyttöön kannustimia malminetsinnän toimeliaisuuden lisäämiseksi.

Vaikutukset kansantalouden verokertymään pidemmällä aikavälillä

- (55.) Hallituksen tekemät kaivosmineraaliveron ja sähköveron korotukset kohdistuvat suoraan tuotantokustannuksiin, lyhentävät kaivosten elinkaarta ja vaarantavat tulevaisuuden investoinnit.
- (56.) Pahimmillaan nämä veronkiristykset voivat johtaa tuhansien henkilötyövuosien ja satojen miljoonien eurojen verotulojen menetykseen kaivoksen elinkaaren aikana.
- (57.) Kaivosteollisuus ry:n maaliskuuhun 2025 vaihteessa tekemän jäsenkyselyn mukaan sähköveroluokan muutos ja kaivosmineraaliveron korotus nostavat näiden kahden veron osuuden kaivosten kustannuksista tasolle, joka vastaa 4-5 % kaivosten liikevaihdosta.
- (58.) Kaikki vastanneet yhtiöt totesivat, että kaavaillut lisäkustannukset lyhentäisivät kaivoksen elinkaarta. Osa kaivoksista voisi joutua keskittymään ylläpitoinvestointeihin ja useiden satojen miljoonien tai jopa miljardin investoinnit kaivoksen elinkaaren jatkamiseksi jäisivät tekemättä.
- (59.) Kaivosten elinkaaren lyheneminen lisäisi Suomessa toimivan teollisuuden riippuvuutta tuontiraaka-aineista. Tämä olisi uhka aikana, jolloin geopolittiset vastakkainasettelut ovat lisänneet tarvetta vahvistaa omavaraisuutta. Suomen tavoite houkuttaa sähköistymistä tukevaa teollisuutta heikkenisi.
- (60.) Terrafame Oy:n 18.7.2025 julkaistun tiedotteen mukaan ”Suomen nykyinen hallitus kaavailee kaivosveron korotusta sekä kaivosten sähköveroluokan muutosta, jotka toteutuessaan aiheuttaisivat Terrafamelle kymmenien miljoonien vuosittaiset lisäkustannukset. Terrafamen toiminnasta palautuu valtiolle vuosittain yli 200 miljoonan euron verokertymä, joten pidämme kaavailtuja muutoksia kohtuuttomina. Lisäksi veromuutokset olisivat ristiriidassa EU:n pyrkimysten kanssa vahvistaa Euroopan talouden ja puhtaan siirtymän kannalta välttämättömien raaka-aineiden omavaraisuutta. Tällaiset lisäkustannukset lyhentäisivät kaivosyhtiöiden, myös Terrafamen, toiminta-aikaa merkittävästi.

Kaivosteollisuus ry:n yhdistetty lausunto

- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024) ja
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133

- (61.) Esimerkkinä vaikutuksista kansantalouden verokertymään viittaamme Agnico Eagle Finland Oy:n lausunnossa kappaleessa kolme esitettyyn arvioon.

ROJALTIMALLIN VAIKUTUKSISTA

Rojaltien vaikutus tuotantopäätöksiin ja verotuloihin

- (62.) Suomessa käytössä olevaan rojaltityyppiseen veromalliin liittyy isoja ongelmia, ja paljon kestävämpi malli olisi verottaa kaivoksen tuottamaa tulosta. Tällainen veromalli vaikuttaisi investointeihin vähemmän kuin rojalit, ja huomioisi toiminnan elinkaaren ja kehittämisen paremmin. Nyt rojaltityyppisen veron merkittävä korottaminen pienentää jatkossa Suomen mineraalivarojen talteenottoa kaivoksilla ja lyhentää kaivosten elinkaarta sekä tuottaa myös jätettä enemmän.
- (63.) Rojaltpohjaisen veromallin käyttö vaikuttaa jossain vaiheessa kaivoksen tuotantopäätöksiin. Kaivoksen suunnittelu perustuu keskeisiin parametreihin, kuten raja-arvoon (cut-off grade), varantoihin ja kaivoksen elinkaareen – kaikkiin näihin vaikuttavat kustannukset. Rojalitin käyttöönotto missä tahansa muodossa, erityisesti yksikkö- ja arvopeusteisena, on kustannus, joka vaikuttaa näihin tuotantoparametreihin, joiden avulla kaivoksen kannattavuutta optimoidaan.
- (64.) Nämä vaikutukset ovat tärkeitä myös veropolitiikan suunnittelussa. Jos rojalitikanta asetetaan liian korkeaksi ja siitä aiheutuu merkittävä kustannus, kokonaisverotulot voivat jäädä pienemmiksi kuin tilanteessa, jossa rojaltia ei perittäisi lainkaan. Rojaliti on vain yksi vero muiden joukossa, ja kaikki verot voivat kärsiä. Jos esimerkiksi rojaliti lyhentää kaivoksen elinkaarta, menetetään tuloja tuloverosta, rojaltilta, osinkojen lähdeverosta ja muista veroista niiltä vuosilta, jolloin kaivostoiminta olisi muuten jatkunut.
- (65.) Edellä olevat kaksi kappaletta perustuvat seuraavaan:
- Andrews, Craig B.; Cawood, Frederick Thomas; Doggett, Michael; Guj, Pietro; Otto, James; Stermole, Frank; Stermole, John; Tilton, John E..*
- Mining royalties : a global study of their impact on investors, government, and civil society (Vol. 1 of 2) (English). Directions in development ; energy and mining Washington, DC : World Bank Group.*
- (66.) Kaivosmineraaliverossa nojaututaan raporttiin *Kaivosveron vaihtoehdot ja niiden vertailu Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:44* (ns VN TEAS-hanke).

- (67.) Tutkimusryhmä suositteli kaivosveron veropohjaksi voittoja eikä rojalteja.
- (68.) Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) 28.5.2021 päivätyn tiedotteen mukaan tehokkain tapa toteuttaa erillinen kaivosvero olisi verottaa kaivostoiminnan voittoja. Tutkimusryhmä suositteli myös hybridimallin käyttöä.
- (69.) Rojaltit eivät mahdollista lainkaan vähennyksiä esimerkiksi kaivostoiminnan kehittämisen kustannuksista. Bruttovero nostaa tuotantopanosten ja välituotteiden kustannuksia. Tämä vääristää yrityksen taloudellista toimintaa, sillä muun muassa investointeihin, työpanokseen ja malminetsintään kohdistuvat kannustimet laskevat.
- (70.) Veropohjan laajuus nähdään hyväksi ja rojaltilla katsotaan olevan helppoa kerätä jokin haluttu veromäärä. On kuitenkin muistettava haitallisista vaikutuksista syntyvät vaihtoehtokustannukset, jotka todellisuudessa aiheuttavat verotulojen laskua toisaalla käyttäytymisvaikutusten vuoksi.
- (71.) Kiinteä verotasoinen määrärojaltili ja hintaindeksoitu arvoroyaltili vääristävät kaivosyritysten louhintapäätöksiä. Veron myötä nykyarvo louhittua yksikköä kohti laskee, jolloin vaihtoehtoina voi olla suunnata louhintaa uudelleen tai lykätä louhintaa tulevaisuuteen taikka lopettaa louhinta kokonaan. Tämä tarkoittaa matalampaa louhinta-astetta ja lyhyempää kaivoksen elinkaarta.
- (72.) Rojaltit heikentävät myös investointikannusteita läpi kaivoksen elinkaaren, jolloin kaivostoiminta ei saavuta samaa laajuutta kuin ennen veroa. Lisäksi rojaltit vaikuttavat suoraan kaivoksen nettonykyarvoon ja siten jatkamispäätökseen. Rojaltili on ikään kuin kustannus, joka vaikuttaa negatiivisesti nettonykyarvoon, joten on mahdollista, että kaivosyrityksen nettonykyarvo muuttuu negatiiviseksi rojaltilin myötä eikä toimintaa ole siten yrityksen kannalta enää kannattavaa jatkaa.
- (73.) Koska rojaltit vaikuttavat investointien normaalituottoon, voidaan edellä esitettyjen vaikutusten mukaisesti sanoa, että rojaltit ovat toimivuudeltaan heikkoja. Toisaalta rojalteilla voidaan tehokkaasti vaikuttaa tuotannon tasoon ja saada se yhteiskunnan kannalta halutulle tasolle. Tällaiselle politiikalle on parempikin nimitys mutta jätämme sen lukijan harkittavaksi.

VAIKUTUKSET POHJOIS- JA ITÄ-SUOMEN ALUEISIIN

- (74.) Kiinnitämme huomiota, että samaan aikaan, kun hallitus on valmistellut yhdessä itäisen Suomen ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa suuralueille erilliset ohjelmat niiden talouskasvun tueksi, se on viemässä kaivosten veronkorotuksilla pohjan maakuntien omiin vahvuuksiin perustuvalta kasvulta.
- (75.) Kaivostoimiala on erityisen tärkeä juuri Itä- ja Pohjois-Suomen aluetalouksille, kuntien verotuloille sekä työllisyydelle. Yksi pohjoisen Suomen ohjelman toimenpide-esityksistä on, että Suomessa edistettäisiin tavoitetta kasvattaa Euroopan unionin kriittisten materiaalien omavaraisuustavoitetta ja ilmastotavoitteita toteuttamalla pohjoisen mineraalien talteenottoa Pohjois-Suomen kaivostoiminnassa ja jalostuksessa, ja mineraalien jalostamisen prosessin uudistamista vähähiilisyyden ja nettonollailmastovaikutusten aikaansaamiseksi. Hallituksen esityksen luonnos on ristiriidassa tämän toimenpide-esityksen kanssa.

VAIKUTUKSET KUNTATASOLLE

- (76.) Hallituksen esitysluonnoksessa yritetään löytää perusteita sille, kaivosmineraaliveron tuoton jako olisi kuntien yhdenvertaisuutta loukkaava. Samalla epäsuorasti annetaan ymmärtää, että kaivoskuntien osuus tulisi saattaa osaksi valtionosuuksien laskentaa.
- (77.) On tärkeää, että kaivosverotuotot ohjataan edelleen sijaintikunnille, joihin kohdistuu kaivostoiminnan infrastruktuuri- ja palvelukuormitus. Lisäksi esitämme, että valtion tulee sitoutua varmistamaan, ettei tulevassa valtionosuusuudistuksessa kuntien saamaa kaivosverotuloa vähennetä tasausjärjestelmän kautta. Kaivosverotuoton ohjaaminen kunnille on tärkeää kaivostoiminnan sosiaalisen hyväksyttävyyden vuoksi.
- (78.) Jos hallituksen esitykseen halutaan sisällyttää eduskunnan perustuslakivaliokunnalle ohjausta siitä, miten valiokunnan tulisi esitystä käsitellä, tulee esitykseen valtioneuvoston toimesta sisällyttää laajempi pohdinta tilanteesta.
- (79.) Liitämme erillisenä asiakirjana tämän lausunnon liitteeksi teettämämme muistion kuntien asemasta. Toivomme, että asiakirja otetaan huomioon jatkovalmistelussa.

KAIVOSTOIMINNAN VEROTUKSEN KOKONAISVAIKUTUKSET SEKÄ MAANOMISTAJAKORVAUKSET

- (80.) Muistutamme, että kaivostoiminnan kokonaisverotus on erittäin korkea verrattuna muihin vastaaviin teollisuuden aloihin. Kaivokset maksavat yhteisöveroja, kiinteistöveroja, ennakonpidätyksiä, kaivosmineraaliveroa sekä mm. YLE-veroa ja veroluonteisen ympäristövahinkorahaston vuosimaksun. Lisäksi maksetaan kaivoslain perusteella maanomistajakorvauksia sekä louhintakorvausta. Valtio on maanomistajana merkittävä edunsaaja kaivoslain mukaisissa maksuissa ja korvauksissa. Kaivosmineraaliveron korotus yhdistettynä kaivosten siirtämiseen kalleimpaan sähköveroluokkaan I nostaa kaivosten kokonaisverotuksen muita teollisuuden aloja merkittävästi korkeammaksi. Toteamme, että eri toimialoja tulisi kohdella samanarvoisesti.
- (81.) Pyydämme hallitusta pohtimaan, että sujuvoittavatko hallituksen esitykset tosiasiasa EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen toimeenpanoa sekä hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista.

ERITYISESTI SÄHKÖVEROLUOKAN MUUTOKSESTA

- (82.) Kaivostoimintaa verotetaan Suomessa vuodesta 2024 lähtien erillisellä kaivosmineraaliverolla. Tällaisen erityisveron rinnalle ei ole perusteltua esittää vielä sähköveron korotusta, varsinkin kun hallitus samanaikaisesti esittää kaivosmineraaliveron moninkertaistamista. Samaan kohteeseen ei voida kohdistaa useita, päällekkäisiä erityisveroja ilman perusteellista vaikutusarviointia ja oikeudenmukaisuusharkintaa. Sähköveroluokan muutos olisi selkeä kaivosvero, jolle ei ole esitetty hyväksyttäviä perusteita.
- (83.) Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan muutoksia, jotka kiristäisivät kaivostoiminnan energiaverotusta. Kaivostoiminnassa kulutettu sähkö siirrettäisiin korkeammin verotettuun sähköveroluokkaan I. Kaivostoiminta on energiantensiivistä, erityisesti malmin irrotuksen, käsittelyn/kuljetuksen ja murskauksen suhteen.
- (84.) Voimassa olevassa sähköverolaissa kaivostoiminnassa tapahtuva mineraalien kaivu rinnastetaan teollisuuteen, jossa kulutettu sähkö kuuluu alempaan veroluokkaan II. Tämä on ollut veropolitiikan linja 1990-luvulta alkaen eli siitä alkaen, kun kaksi eri veroluokkaa otettiin käyttöön - lukuun ottamatta poukkoilua vuodesta 2014 alkaen.

(85.) Viime 10 vuoden aikana kuitenkin Suomen linja on heilahdellut kaivosten verotuksen suhteen. Nyt esillä oleva muutosehdotus alleviivaa sitä Suomen poukkoilua, joka kaivosten verotuksen osalta on tapahtunut. Pääministeri Kataisen hallitus nosti sähköveroa, pääministeri Sipilän hallitus laski, pääministeri Marinin hallitus aikoi nostaa mutta sääti kaivosmineraaliveron. Ja nyt pääministeri Orpon hallitus on korottamassa sekä kaivosmineraaliveroa että kaivosten sähköveroa.

(86.) Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

Suomen kaivosteollisuus tuottaa raaka-aineita metallin jalostukseen ja teollisuusmineraalien laaja-alaisiin käyttökohteisiin. Se luo kilpailuedellytykset jatkojalostusteollisuudelle ja kotimaisten kaivosteollisuusyritysten kansainväliselle kasvulle. Vaikka Suomi on riippuvainen raaka-aineiden tuonnista, kaivokset parantavat myös Suomen omavaraisuutta. Luonnoksessa esitetty energiaverotuen poisto merkitsisi kaivosteollisuuden toimintaedellytysten heikkenemistä. Tällä olisi välitön negatiivinen vaikutus alan kasvuun ja työllisyyteen.

(87.) Vaikutukset kaivostoiminnan kehittämiseen

- a. Kaivosalan omat edellytykset sähköistää toimintaansa ja vähentää CO₂-päästöjä heikenisivät.
- b. Luonnoksessa esitettyjen laskelmien mukaan kaivosalaa koskeva sähköveron korotus kartuttaisi valtion budjettia noin 11 miljoonaa euroa. Kuten luonnoksessa on todettu, laskelma on epävarma, ja todellinen luku saattaa olla suurempi.
- c. Emme jaa ministeriön näkemystä, jonka mukaan veromuutoksella olisi vain vähäinen vaikutus kaivostoiminnan sähköistymiseen ja sitä kautta hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen. Toki sähkö on polttoaineita edullisempi energialähde ja sähkömoottoreiden hyötysuhde polttomoottoreita selkeästi parempi. Siirtymävaiheessa kyse on kuitenkin käyttökustannusten ohella myös pääomakustannuksista, jolloin kustannusnäköymällä on merkitystä.

(88.) Sähköveroluokan muutoksen tekniset ongelmat

- a. Ehdotuksessa alemman sähköveron soveltamisalan määrittämisessä esitetään nojauttavaksi Tilastokeskuksen toimialaluokitukseen. Luonnoksen mukaan rajanveto teollisuuden ja kaivostoiminnan välillä toteutettaisiin siten, että alemman sähköveron ulkopuolelle jäävään kaivostoimintaan luettaisiin toimialaluokkaan B (kaivostoiminta ja louhinta, pois lukien rikastustoiminnot) kuuluvat toiminnot.

- b. Katsomme, että esitysluonnoksessa tulisi selkeämmin kuvata rajanveto kaivostoiminnan ja rikastuksen välillä. Hyvä lähtökohta on, että kaivoksilla rikastaminen tehdään erillisessä tehdasrakennuksessa tai prosessilaitosten ryppäessä (rikastamo) ja näin kaikki rikastamon sisällä tehtävä teollinen jatkojalostus kuuluu teollisuuden piiriin.
- c. Alemman sähköveron osittainen poisto aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä ja kohtuuttomia vaikeuksia alan toimijoille. Jos oikeus alempaan sähköveroon vastoin kantaamme poistetaan kaivostoiminnoilta, on välttämätöntä, että tulkinta- ja rajanveto-ongelmien estämiseksi sekä kaivosalan toimijoiden verotuksen ennustettavuuden varmistamiseksi kaivosteollisuus osa-alueineen määritellään yksityiskohtaisesti laissa.
- d. Rajanveto on erityisen tärkeää, koska aikaisempaan verrattuna viranomaistehtävät ovat siirtyneet Verohallinnolle. Kokemuksemme mukaan Verohallinnolle on syytä antaa selkeät ohjeet rajanvedosta. Samalla Verohallintoa on syytä ohjeistaa perehtymään aikaisempiin tulkintoihin, joita Tulli aikanaan teki ja siten loi linjan, joihin verovelvollisilla on oikeus perustellusti luottaa.
- e. Rajanveto louhinnan ja prosessin kannalta on tärkeää myös suhteessa metallien jatkojalostukseen. Esimerkiksi Harjavallassa on samanlaista eli kaivosrikastukseen rinnastettava rikastamotoimintaa.

(89.) Murskaustoiminnasta osa tehdään jo lähellä louhintaa eli kaivoksella, osa taas rikastukseen liittyen rikastamalla tai turvallisuussyistä sen lähellä olevissa laitoksissa.

(90.) Teollisuusmineraalien louhinnassa, - esimerkiksi yksinkertainen maanparannuskalkin tuotanto - käsittää louhinnan ja murskauksen. Laitoksilla ei ole rikastusta. Lopputuote valmistuu jauhamalla kivi loppuhienouteen. Jauhatus- ja sekoitusvaiheeseen voidaan myös tuoda eri laatuista kiveä Suomen ulkopuolelta tai kierrätysmateriaalia joltakin toiselta teolliselta toimijalta. Kaikki murskauksen jälkeisen toiminnan kohdistaminen kulu- tussähkön veroluokkaan nostaisi huomattavasti kustannuksia tällaisilla kotimaista maanparannuskalkkia ja fillerijauheita valmistavilla laitoksilla.

(91.) Raportoinnin hankaluus ja kalleus

- a. Eri veroluokan mukaisia sähkökulutuksen seurantoja ja raportointeja ei tulla saamaan tehtyä kovinkaan helposti. Tuleville, erillisille veroluokan kulutuskohteille ei aina ole olemassa luontevasti omia sähkömittauksia tai sopimuksia. Raportointi ja verojen laskenta tulee käsittämään huomattavasti käsityötä ja työpanosta. Näin on ollut myös 2015.
- b. Haluamme myös huomauttaa, ettei edellisellä kierroksella kymmenen vuotta sitten hankitut erillismittarit enää välttämättä ole käyttökelpoisia.

Kaivosteollisuus ry:n yhdistetty lausunto

- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta VN/7167/2024) ja
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta VN/10574/2025-VM-133

- (92.) Esityksen perusteluissa mainitaan, että teollisuuden alempi sähköveroluokka olisi EU:n näkemyksen mukaan yritystuki. Tämä ei voi olla peruste vain kaivostoiminnan verokohdelun muuttamiselle. Alempi veroluokka on käytössä myös monissa muissa EU-maissa, kuten Ruotsissa, eikä se ole erityinen suomalainen poikkeus. Mikäli EU arvioisi verotuen ongelmalliseksi, se tulisi tarkastella teollisuuden kannalta kokonaisuudessaan, ei vain tiettyä toimialaa koskien.
- (93.) Teollisuudelle ennustettavuus on keskeinen osa toimintaympäristöä markkinataloudessa. Suunnitelmataloudessa julkinen valta valitsee voittavat liiketoiminta-alat, ja suuntaavat julkiset tuet sekä muut resurssit niiden kehittämiseen. Nyt ehdotettu muutos sähköveroluokassa on merkittävä, sillä poliittisesti ollaan valitsemassa liiketoimintoja, joita rankaistaan.

KANSAINVÄLINEN VERTAILU

- (94.) Kaivosvero ei ole EU:n alueella laajasti käytössä. Sen sijaan Pohjois- ja Etelä-Amerikassa ja Australiassa sekä Afrikassa vero on keskeisesti käytössä. Suomen kannalta merkittävät vertailumaat ovat ne, jossa yhteiskunnan toimintamalli ja muun muassa verorakenne muistuttavat Suomea.
- (95.) Verovertailu tulisi aina suorittaa siten, että vertailu kattaisi mahdollisimman laajasti koko veroekosysteemin. Vertailuanalyysissä tulisi esittää verot ja veronluonteiset maksut ainakin seuraavien kategorioiden osalta: tuloverot, kaivosvero, työnantajavelvoitteisiin liittyvät verot ja maksut, arvonlisävero (ALV, nettomääräinen) ja muut välilliset verot, kiinteään omaisuuteen kohdistuvat verot ja energiaveroiksi luokitellut verot. Lisäksi tulisi huomioida maanomistajamaksu sekä veroluonteiset maksut mukaan lukien lupamaksut. Tästä tarkemmin esimerkiksi kappaleessa 6 Mineral fiscal regime teoksessa <https://www.isa.org.jm/wp-content/uploads/2022/12/20201012-RMGAnalysis-Rev3-withLinks2.pdf>

Australia

- (96.) Australia tuodaan esille mutta kovin lyhyesti ja viittaamalla pääasiassa jo lakkautettuun MRRT-lakiin. Jatkovalmistelussa on syytä pohtia, onko kyseisellä tiedolla relevanssia Suomen osalta.

- (97.) Australiassa esimerkiksi Viktorian territoriossa on käytössä NSR:ään (Net Smelter Return) perustuva rojalittytyyppinen kaivosvero. Tässä verotetaan rikasteen myynnistä sulatolta saatua tuloa, josta voidaan vähentää kaivostoiminnan ulkopuoliset kustannukset, kuten jalostus-, sulatus- ja kuljetuskustannukset. Mallin etu Suomen malliin verrattuna on sen tunnettuus ja ymmärrettävyys investorien, rahoittajien ja yhtiöiden parissa. Tällä on merkitystä pyrittäessä saamaan investointeja Suomeen.
- (98.) Kaivosmineraaliveron korotusesityksellä kaivosmineraalivero nostetaan tasolle, jossa se ylittää merkittävästi Australian Viktorian osavaltion verotason.

Kanada

- (99.) Kanadan osalta on aivan oikein todettu verojen olevan voittoon tai kannattavuuteen perustuvia veroja. Kanadassa ei siis juurikaan sovelleta rojaltipohjaista verotusta.
- (100.) Kanadan Quebecin, Ontarion ja Nunavutin provinseissa on käytössä kannattavuuteen perustuva kaivosvero. Tässä lähtökohtana on metallien myynnistä saatu tulo, joista provinssikohtaisin menetelmin eri kulueriä vähentämällä saadaan yhteisöveron kaltainen veronperuste. Provinssien veroprosentit vaihtelevat, mutta esimerkiksi Quebecissä on käytössä progressiivinen malli, jossa veroprosentti muuttuu kolmiportaisella asteikolla liikevoittoprosentin mukaan.
- (101.) Tietojemme mukaan Kanadan provinseissa kannattavuuteen perustuvien verojen määrä on noussut merkittävästi kunnan hinnan noustessa 2024 ja 2025 vuosien aikana.
- (102.) Nyt lausuttavana olevassa esityksessä suhteellinen veron määrä on nousemassa samalle tasolle kuin Kanadassa mutta toisin kuin Kanadassa, vero ei samassa suhteessa josta alaspäin metallien hintojen ja kannattavuuden heiketessä.

Puola

- (103.) Puolan kohdalla on hyvä todeta, että luonnoksen tekstistä poiketen veron peruste on rikasteessa oleva kuparin tai hopean määrä.
- (104.) Käyttämämme lähteen mukaan (*julkaisu: Warsaw, July 22, 2022, Item 1539, NOTICE, OF THE MARSHAL OF THE SEJM OF THE REPUBLIC OF POLAND of June 23, 2022, on the publication of the consolidated text of the Act on the tax on the extraction of certain minerals, art 10a*) maksettavasta verosta voidaan vähentää tappio, jota yhtiöverotuksessa ei ole voitu tehdä.

Ruotsi

- (105.) Ruotsin osalta esitysluonnoksessa esitetty itse asiassa muistuttaa Suomen kaivoslain mukaista louhintakorvausta, ja erityisesti sen rojaltia muistuttavaa osuutta, joka Suomessa kaivoslain mukaan maksetaan louhituista ja hyödynnetyistä kaivosmineraaleista. Poikkeuksena Suomeen on se, että Ruotsissa neljännes menee kruunulle.
- (106.) Ruotsissa mineraalikorvausta (mineralersättning, minerallag, kap 7 – 7 §) maksetaan niistä kaivoksista, joissa tuotanto on alkanut vuonna 2005 tai sen jälkeen.

Sähkövero

- (107.) Kaivosten sähköveron osalta viittaamme kohtaan 92 edellä.

KILPAILUNEUTRALITEETTI

- (108.) Kaivosmineraalivero ei koske tuontia. Näin ollen vero asettaa kotimaiset toimijat epäreiluun kilpailuasemaan ja ohjaa markkinoita ulkomaisten vaihtoehtojen suuntaan. Tämä kehitys on erityisen ongelmallinen kriittisillä ja huoltovarmuuden kannalta keskeisillä aloilla, kuten vedenpuhdistus, ruuantuotanto ja rakentaminen.
- (109.) Metallien ja mineraalien hinnat määräytyvät globaalisti. Kaivosveron käyttöönotto lisää suomalaisten kaivosyhtiöiden toimintakustannuksia ja siten pienentää rikastehintojen ja tuotannon marginaaleja. Kotimaiseen tuotantoon kohdistuvat kustannukset asettavat Suomessa tuotetun rikasteen eri asemaan suhteessa ulkomailta tuotuun rikasteeseen. Tuontirikasteita ei ole tarkoitus verottaa eikä niin pidä ollakaan.
- (110.) Suomen riippuvuus tuonnista ei saisi kasvaa. Sulatot ja jalostamot tuottavat Suomessa metalleja paljon enemmän kuin mitä niiden raaka-aineita Suomessa louhitaan. Suomi on erittäin riippuvainen raaka-aineiden eli rikasteiden tuonnista ulkomailta.
- (111.) Kaivosvero saattaa lisätä kaivostuotteiden eli rikasteiden maahantuontia. Olisi erittäin tärkeää analysoida, miten esimerkiksi kohonneet kuljetuskustannukset vaikuttavat Suomessa toimivan jalostusteollisuuden kilpailukykyyn. Raaka-aine on hyvä tuottaa lähellä jatkojalostusta.

YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT KAIVOSMINERAALIVERON OSALTA

- (112.) Luvussa 2.2 sivuilla 6–7 kuvataan kaivoslain mukaista hyödyntämisoikeutta sekä veloitetta hyödyntää kaikki kaivosmineraalit. Tekstissä käytetään sanontaa ”Käytännössä toiminnanharjoittaja kuitenkin itse määrittelee, milloin kaivosmineraali on kaivoslaissa tarkoitettulla tavalla teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoinen”. Tähän kohtaan voisi lisätä sen, että kustannusten nousu – esimerkiksi verojen nostaminen – vaikuttaa hyödyntämiskelpoisuuteen.
- (113.) Sivulla 7 kolmannessa kappaleessa todetaan, että ”Siten lähes kaikki tällä hetkellä maksettavat maanomistajakorvaukset perustuvat edelleen aiempaan kaivoslakiin (503/1965), jäljempänä vanha kaivoslaki”. Tekstissä olisi selvyyden vuoksi syytä viitata 181 § 1 j 2 momenttiin, jossa todetaan maksun suuruus samaksi kuin kaivoslaissa uusienkin alueiden osalta. Samalla olisi hyvä todeta, ettei vuoden 1965 kaivoslain louhimismaksua väkisin muutettu mutta maanomistajalle annetaan oikeus vaatia maksutason tarkistamista.
- (114.) Sivulla 7 viidennessä kappaleessa puhutaan Terrafamen Sotkamon ja Talvivaaran kaivoksista. Mainitut kaivosluvut taikka kaivospiirit taikka kaivosoikeudet olisi syytä tarkastaa esimerkiksi kaivosviranomaiselta. Yleisesti puhutaan yhdestä kaivoksesta, jonka alue ulottuu Sotkamoon ja hieman myös Kajaanin kunnan alueella.
- (115.) Samassa sivun 7 kappaleessa kerrotaan myös kotimaisesta omistuksesta. Ehkä olisi hyvä selvittää Outokumpu Oyj:n Keminmaan kunnassa olevan Kemin kromikaivoksen omistuspohjaa. Kaivos tunnetaan myös Eljäjärven kaivoksena. Ja Ilomantsissa Pampalossa on kultakaivos Endomines Finland Oyj, jonka omistajatiedot löytyvät yhtiön nettisivuilta: <https://endomines.com/sijoittajat/osaketiedot/suurimmat-osakkeenomistajat/> Myös Sotkamo Silverin sivuilta löytyy omistajatiedot.
- (116.) Sivulla 7 kolmanneksi viimeisessä kappaleessa todetaan, että ”Rikastuksesta metallien jalostus jatkuu tuotantoprosessiin, jossa rikasteesta valmistetaan metalleja ja muita tuotteita”. Tekstiä voisi tarkentaa kuvaamalla, että perinteisessä kaivostoiminnassa tapahtuu ensin louhinta ja siihen liittyvät toiminnot, sitten on rikastusprosessi kaivoksella tai joissain tilanteissa ns. keskusrikastamolla. Metallien jalostus eli sulatto-toiminnot, elektrolyysit tai muu jatkojalostus tapahtuu useimmiten muilla paikkakunnilla, esimerkiksi Torniossa, Kokkolassa tai Harjavallassa. Toki tästäkin on poikkeuksia.
- (117.) Sivulla 8 toisessa kappaleessa kerrotaan ferrokromista. Tähän olisi hyvä heti alussa tarkentaa, että kaivoksen tuote on kuitenkin kromirikaste. Ehkä tässä väärinkäsityksessä on selitys myös kromin hankalalle arvonmääritykselle kaivosmineraaliverotuksessa.

- (118.) Sivulla 18 kolmanneksi viimeisessä kappaleessa argumentoidaan sen tueksi, että nettotuloon perustuva kaivosmineraalivero olisi monimutkaisempi ja hallinnollisesti raskaampi. Kaivosteollisuus ry on eri mieltä ja toteaa rojaltimallin muodostuvan myös monimutkaiseksi jatkuvien muutosten ja poikkeussääntöjen vuoksi. Voidaan myös todeta, että rojaltimallin yleiset heikkoudet ovat kansantalouden kannalta paljon raskaampia.
- (119.) Sivulla 19 ensimmäisessä kappaleessa todetaan riski aggressiivisesta verosuunnittelusta. Esitystä voisi täydentää tarkennuksella, viitataanko tässä kaikkeen Suomessa tehtävään liiketoimintaan vaiko vain kaivosyhtiöihin. Jos viitataan vain jälkimmäiseen, olisi hyvä tarkentaa perusteluja ja tuoda esiin, mihin tutkimukseen tällä viitataan.

MUUTA

- (120.) Tämä lausunto on allekirjoitettu sähköisesti ja se toimitetaan ministeriön kirjaamoon.
- (121.) Lausuntopalveluun tehdään yhteenveto lausunnosta.
- (122.) Lausunto julkaistaan myös sivustolla kaivosteollisuus.fi

KAIVOSTEOLLISUUS ry

Pekka Suomela, toiminnanjohtaja

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 21 pages before this page
Dokumentet inneholder 21 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 21 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 21 sider før denne side

Detta dokument innehåller 21 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende